

SZŐLŐBEN.

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik minden hó 28-án
Előfizetési díj. Egész évre 2 frt.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos
CSOMOR KALMÁN

Még egyszer a lisztharmatról.

A tavasz közeleg, csak rövid idő kérdése az: midőn a szőlősgazdának a lisztharmat ellen védekezni kell.

A tudományos világ a lisztharmat kártékonyságáról tudomással birt, mi is észleltünk lisztharmatot, de ez oly csekélység volt, hogy az ellen védekezni senkinek sem jutott eszébe.

Az utóbbi évben azonban egyes vidékeken ijesztő mérvet öltött, és nem egy helyen felette nagy károkat tett.

A tudományos szakmunkákban a lisztharmat ellenszereül: a kénpor van felemlítve; az utóbbi évben azonban egy port, Aschenbrandt-féle por elnevezés alatt hoztak forgalomba, mint oly szert, melylyel a lisztharmat kiölhető.

Most idő előtt el-elelmélkedünk, vajjon a lisztharmat átmeneti oly betegség-e, mely csak elvétve ritkán lép föl, avagy oly baj, mely ellen védekeznünk rendszeren kell?

Hanem reméljük, hogy nálunk, ami éghajlatunk alatt, különösen a rohamosabban fejlődő ojtvány szőlőknél nem lesz állandó ellenségünk. Hitegetjük magunkat ezzel, de hát azért a józan ész azt parancsolja, hogy védekeznünk kell, és nem szabad magunkat eshetőségekre bízni.

És most már hát mivel védekezzünk? A szakkönyvekben ajánlott kénporral-e, avagy a mult évben nálunk hirhedtté lett Aschenbrandt-féle porral? . . .

Csudálkozunk, nagyon csudálkozunk a felett, hogy a földmivelésügyi miniszter ur, akinek a szőlők felújításában kiváló nagy érdeme van, aki számtalan intézkedésében bemutatja, hogy ügyünk iránt nagy előszeretettel viseltetik, ez ügyben nem utasítja szakközvegeit arra, hogy ezen kérdésben

nyilatkozzanak; nyilatkozzanak és világosítsák fel a népet arról, hogy hát való-e az, miszerint a drága pénzen árusított Aschenbrandt-féle por felette áll a kénpornak?

Mert ha így van, ha csakugyan ez az egyedüli védeszköz, és nincs más és olcsóbb: úgy bármily keservesen esik is eme drága port bevásárolni, beszerezzük.

Egy éve tart a harcz. Mi szőlészek kísérletezünk, harczba szállunk; s azok, akiknek e tekintetben felvilágosító tanácsal kellene előljárni: a magyar kormány szakférfiai hallgatnak.

Nagyon fájdalmasan esik ezt konstatálnunk, hogy eme nagy vesszel szemben magunkra vagyunk hagyva.

Azt kell hinnünk, hogy eme körülmény az ezer oldalról elfoglalt miniszter figyelmét kikerüli. Ideje volna tehát annak, hogyha az országos képviselők valamelyike ezen kérdést interpelláció tárgyává tenné, avagy a közelebb tárgyalás ele kerülő földművelési tarczánál felhivná a kormány figyelmét arra, hogy ez érdemben tégyn a közönségre egy megnyugtató határozatot.

Ujítás a fásajtás terén.

Laczay László tokajhegyaljai szőlőbirtokos, f. évi január hó 10-én Bpesten az O. M. G. E. termében egy felolvasást tartott, melyben az általa feltalált, s több év óta sikerrel eszközölt fásajtási eljárását mutatta be.

Az előadás anyagainál fogva igen érdekes volt, s bár hosszabb időt vett igénybe, mindazonáltal a hallgatóság figyelmét teljesen lekötötte.

Előadásának tárgya *a kézben eszközölt fásajtási eljárásról* szólt.

Elmondotta, hogy a fásajtások eddigi sikertelensege az ő általa feltalált eljárási módozattal megszűnt; s azt állította, hogy az ő eljárásával az eddigi eredményeknél háromszorta nagyobb sikert lehet elérni.

Az ő feltalása, és az általa eszközölt és természetben bemutatott nemesítési eljárás és a régi eljárások között abban van a különbség, hogy ő nem eszközöl feltétlenül sima metszlapokat, hanem honoriákat, és az úgy eszközölt metszlapokat nem kott és szonitja úgy össze, mint ezt mi eddig elvből követjük.

Azt állítja, hogy a sima lapokkal való párosítás nem helyes, de annál jobb a nyergezett, vagy nyerges ékalakú ojtás, melyet ő az ízületlen akként végez, mint azt az eddig jól bevált zöldojtási eljárásánál eszközölte.

A fő elve abban csuczosodik ki, hogy a metszlapokat nem alkalmazza szorosan egymáshoz, de úgy eszközli, hogy azok között homorú vágás folytán 1—2 miliméternyi üresség marad.

A párosítást ha eszközöl azt úgy viszi keresztül, hogy a lapokat homoruan vágja akként, hogy ha a metszlapok összeillesztetnek: *közöttük némi hézag maradjon.*

Az ékalakban eszközölt nyergezésnél a metszlapokat szintén homoruan vágja, avagv az ék középtáján, mindkét oldalon egymással szemben, egy arra alkalmas nála beszerezhető gépecskével gömböstűfej nagyságú lukacsát vág úgy, hogy ha azok a szárnyba beillesztetnek: a két kis lukacska, az alany szárnyához érve üresen marad.

Eszközli a nemesítést úgy is, hogy a nemes vesszőcskét az izületen vízszintesen simára vágja, hasonlóképen vágja az alanyvesszőt is, és így a két ojtó vesszőt úgy helyezi össze, hogy az alany vessző bélcsatornájába egy gyufa vastagságú meghegyezett 3 m. méter hosszú fácskát félig betol, és a kimaradt másik felet pedig az alanyra helyező nemes gallyacska bélcsatornájába dugja.

Ezen eljárásnál mint a többi nemesítési eljárásánál a fő elv az, hogy az alany vessző és a nemes gally között, a váglapoknál egy kis hézag egy kis üres tér maradjon.

A kötést minden nemesítési eljárásnál gummiszalaggal eszközli úgy, hogy az összetétel helyén levő üresség legmentes legyen, s a külső befolyástól mentesítsék, hogy az sem vízzel, sem földrészekkel stb. meg ne telítessék.

Ha a két vesszőt egy gummiszalaggal egybekötötte, akkor azután kis fácskát vesz, és az ojtás helyére, a két ellenkező oldalon elhelyezi; és azt akár gummiszalaggal, akár raffiával odaerősíti.

A két kis támfánkat a nyergezésnél úgy alkalmazza, hogy az azon irányba legyen amint a metszlap fekszik, és hogy bekötés után az ék szabad oldalra essék.

Ez az ő ujtása a fásojtás terén; ezt ő *hézagos ojtásnak* nevezi. Mint mondánk: *nála a fő elv a hézag.*

Azt állítja, hogy az eddigi párosítás ezért nem volt czélszerű, minél a metszlapok szorosan egymáshoz voltak kötve, és a forrany, mely úgy az alany mint a nemes vesszőből elétörött: a vessző szelére szorított.

Ennek igazolására hozza fel azt, hogy az eddig gyakorlatban levő nemesítési eljárásnál a sikerült ojtásoknál *a forrany a metszlapok szélein kívülről képződik.*

Ezenben az ő általa feltalált hézagos ojtványuknál, a forrany a hézagok köze jut, az üres helyet kitölti, és ott a két vesszőt egybeforrasztja.

A párosítást azért nem találja jónak, mivel ott a forranynak nincs *megállapodási pontja*; s így ha a forradas beall is, legtöbbször csak egy oldali.

A nyergezés előnyét abban találja, hogy a forrany az ékalakban: *őszpontosul, ott előbb tömörül és a forradas egyenletesebb lesz.*

Sőt a vízszintes metszlappal és kis fácskával ellátott nemesítési eljárással is tökéletes forradás áll be.

A nyergezés és a vízszintes nemesítési eljárásnál azért eszközli a két oldalon alkalmazandó fácskával tett megerősítést, hogy a kirakás alkalmával, vagy a kezeléssel: *a: ojtvány behelyezett állásából ki ne mozdítassék.*

A terjedelmesen előadott értekezés lényegét a fönnebbiekben elmondottuk.

Ezekre nézve a mi nézetünk a következő.

Habár az eljárási módozat egészen új, s habár ezzel mi még kísérletet nem tettünk s így a sikerről biztosat nem mondhatunk is, de ösmervén a forradási processust, ösmerve a szőlővessző gallus forrany képződését, a két idegen vessző összeforrasztását: egész batran mondhatunk elméleti véleményt, a Lácza László hézagos ojtási eljárásáról.

Hogy a hézagos ojtvány sikerét fel tudjuk fogni, megérteni és mérlegelni, a következő minden szőlősgazda által tapasztalt tényt mondjuk el.

Ha a szőlővesszőt földbe dugjuk, és azt 3-4 hét eteltével kihuzzuk, mit látunk? Látjuk azt, hogy a vessző alsó végén a metszlapnál egy kis dudorodás látható.

Ezen dudorodás a vessző vegetációja folytán képződik; áll a vesszőben folyt s kihatolt nedvből, mely alapját képezi a gyökér képződésnek.

Ha a vessző csapokat tavasszal a föld alatt felejtjük, s az első kapálással a kapa azokat a felszínre hozza mit látunk? azt, hogy a vessző alsó végén a metszlapoknál gombásodás kis tömörülés kicsucso-sodás van. Ez szintén a vesszőben folytatott vegetáció folytán kihatolt nedvességéből képződött. Előbb víz volt, később tömörült, majd megkocsonyasodott, míg végtére fásodni kezdett.

A dudorodás tehát, a vesszőben levő nedvből képződik; s idővel megfásul és oly alkatrészt képez, mely a vessző minőségével azonos.

De nézzünk meg egy gyümölcsfát. Ha azt a nyul megrágja, vagy egyébként rajta seb ejtetik: mi történik? A seb szélén egyenletesen behegged, a fa héj alól előtörő nedv illetőleg forrany vagy is gallusból; s később ha ha kiforrja a sebet a forrany: *a többi fa-részhez hasonló lesz.*

Igy van ez a szőlővesszőnél, így van ez a nemesítésnél is.

Tökéletesen igaza van Lácza elméletének. Ha a vessző sima lapokkal egyenletesen és szorosán összekötöttek, a forrany a vessző héjára hat ki. De ha a forrany a metszlapok között levő üres térben megmarad, ott fejlődik és a két vessző forranya egyesül, és beáll azon állapot, hogy az alany a nemes résszel együtt vegetál, kezdődik az együttélés, s az üres részek kitöltése körül forradása és fásodása.

Tehát azon eljárás, hogy az alany és a nemes rész között az ojtás helyén hézag hagyassék: *pompás eszme.*

Most már az következik, melyik nemesítési eljárás jobb, a párosítás, a nyergezés avagy vízszintes elvágás illetőleg a kis fácskával való összeillesztetés?

Azon elvénél fogva, hogy a párosítás sík lap, és a forranyak nincs megállapodási biztos pontja: a nyergezés elébe volna helyezendő. Mivel igaz az, hogy a nyergezésnél a forrany előbb képződhetik, hogy a forradás tökéletesebb lehet. Mert ezen eljárásnál az ék alsó részén képződött forrany fölfelé hatol, s az egészet az alany két szárnyáig kitölti; míg a párosításnál a legtöbb esetben a felső szárnyak nem forradnak össze.

Csakhogy a kivitel nehezebb, mert míg a párosítás könnyebben kezelhető, addig a nyergezés csak azon esetben állhatja meg helyét, ha a nemesítés helyén két oldalról két kis fácskával megerősítetik.

A párosítás körüli eljárást tudjuk, a nyergezés eljárásánál a nehézségek vagy könnyüségek csak a gyakorlatban fognak felösmertetni. Azért tehát ezen két eljárás között a párhuzam hozatalt és az ítéletkimondását akkorra hagyjuk fel, ha vele a kísérleteket megtettük.

Miután pedig ezen a nyáron szándékunk vele kísérletezni, az eredményről ez év végén számolunk be.

Annyit azonban már ma is kimondhatunk, ha a nyergezés kivételében nem lesz nehézség: az elsőséget a nyergezésnek adjuk.

A harmadik eljárási módozat, melynél a nemes rész és az alany vízszintesen vágatik el, és egy kis darab a belekbe alkalmazott fácskával illesztetik össze, szerintünk azért nem lehet helyes, mivel siker esetén egy idegen testrészt marad az ojtvány belsejében. Hogy azonban ezen beprekedt idegen rész minő káros befolyással lesz a tőke életére: azt is a jövő fogja igazolni.

De hát az nem új dolog, hogy a nemesítés idegen részecskével illesztetik össze

Olvastunk már arról, hogy Franciaországban egyesek egy kis drótcskát használnak e célra. Ezt olvastuk, de annak eredményét, hogy ez káros vagy nem káros lett volna: semmit sem hallottunk.

De ezen eljárás habár hasonlít is a Láczaý-féle eljáráshoz, de nem azonos, mivel azok a két vízszintesen vágott vesszőt egészen összetolták, míg Láczaýnál a főelv az, hogy közte *hézag maradjon*.

A nyergezés sem új keletű, hiszen azt még a múlt tized közepén 15 évvel ezelőtt csináltuk a Despison-féle ollóval; de hát nem vezetett eredményre; és ezt kiszorította a párosítás.

Csakhogy a Despison-féle eljárás sem ugyanaz ami a Láczaýé, mivel ott a vesszőket szorosán egybekötöttük, Láczaýnál pedig a főelv az, hogy az összetétel alkalmával, a metszlapok között *hézag maradjon*.

Az egész elméletet a szőlővessző forrany képződés elvénél fogva helyesnek találjuk, a nemesítés mikéntjét a jövő igazolja, csak egy kérdéssel óhajtanak tisztában lenni, azzal tudniillik, hogy a légmentes térben miként megy keresztül a vegetáció folytán kijutott nedvnek forranyá leendő alakulása?

Erre vonatkozó felvilágosításokat szívesen vettük volna addig is, míg arra az eredmény megtanít.

Othelló fehér bora.

Egy igazán hihetetlen dolgot mondunk el; de ez a legkülönösebb, hogy még is igaz.

A mult napokban Czikmántory István szőlőbirtokos barátom pinceszét tekintetem meg, ahol egy hordón a következő felirást olvastam: *Fehér-othelló.*

A fellrat meglepett. Mert az Othelló szőlő éppen arról ösmeretes, hogy nagy festéktartalommal bír.

Kérdésemre a gazda lopót vett, s a kérdéses borból egy bizonyos mennyiséget vett ki.

A bor színe aranysárga; semmi mellékíze, s a szószoros értelemben igen kellernes illatu mondhatni nagy szesztartalmu bor.

Kérdésemre a következőt adta elő.

Az othelló szőlőt megőrölttettem, megtapostattam, a levét azonnal leszedtettem, és a már le is szivárgott rizling szőlő törkölyére öntöttem.

A törkölyön állott 5 napig, azután kénezett hordóba szűrtem le.

Ezt mint megtörtént tényt konstatáljuk. S így egy újabb vivmányt látunk benne, mivel az othelló telepítés kevés fáradsággal jár, szerfelett sokat terem, s belőle nemcsak jó vörös bort, de kitűnő mellékiznélküli fehér bort is lehet előállítani.

Aki meg akar győződni a bor minőségéről: furduljon Czikmántory István urhoz Gyöngyösre.

Egy kitűnő eljárás

Az egész szőlész sereg azon töri a fejét, hogy miképen lehetne a fásajtásokban nagy eredményt elérni.

Egyik a párosítás kivitelében, a másik az eloskolázásban, a harmadik a kötésben, a negyedik a párosítás készítése idejének meghatározásában keresi a módozatot. De sokan szerfelett sokan más eljárás és módozattal iparkodnak eredményeket elérni.

Ez mind szép dolog, de azt találom sajátosnak, hogy a sok közül az egyik sem lép azon tésre, amely az eddigi eredmények után biztos sikert adna.

Én nem sokat okoskodom, és teljes jó sikert érek el a következőképen.

Fordított talajba elültetem a valódi ripária-portálist. A második évben kellőképen tisztogatom azért, hogy minden tőn legalább 3—5 szál erős hajtást nyerjek.

A hajtásokat télen át a tőkén hagyom. De hát minek is szedném le az anyatóról, azért, hogy télen át mostohán kezelve tartsam; annak el vermelésére és épségbentartására költsek?

Oh nem, henem az anyján hagyom, és tavasszal midőn látom, hogy megindul: meg nétszem.

A metszést úgy eszközölöm, hogy minden tőkén meg hagyom azon vesszőket, melyek legkevesebb 5 m. m. vastagságúak, s azokat 60—70 c. m. magasan a rügy felett úgy vágom el, hogy azt párosítással benemesíthessem.

Ápril hóban azután tetszés szerinti fajjal párosítva benemesítem, azután sekélyen a szőlő oronjába lehuzom úgy, hogy a nemes rész teljesen fedve legyen, s jelül annak, hogy hol van, egy kis karócskát szurok be.

Az így benemesített lehuzott ojtvány hacsak rendkívüli időjárás nem jön közbe, legnagyobb részben megered; ami össze nem forrad: abból gyökeres vessző lesz.

Egész nyáron át gondozom; ősszel, hogy a nemes hajtások első rügyei bérjenek kitakarom.

Ősszel azután, mikor a levelek lehullottak, ha tetszik eldöntöm. Csinálok belőle egyszerre készen beállott szőlőt, és megmarad igen sok gyökeres erős fásajtványom.

Ha pedig ősszel akarom eladni, vagy máshova elültetni, leszedelem. Ha pedig sem eladni sem elültetni nem akarom: akkor azután egész télen az anyán a tőkén hagyom

Ily eljárás mellett egyezer tőkéről 4—6000 db. ojtást lehet nyerni.

Ezen eljárásnak még azon előnye is van, hogy benne a jégeső kárt nemtehet.

Az ojtás sikere végett a következőket kell megjegyezni. Az említett eljárás, mely magas fásajtásnak, vagy a nép nyelvén levegőojtásnak neveztetik, erős kötött vályogtalajban nem eszközölhető. Nem eszközölhető erősen agyagos talajban azért, mivel a lehuzott ojtvány felett a föld megrepedezik; és ha megreped. azon át a nemes gally mielőtt kihajtana — kiszikkad.

Ha azonban valakinek ilyen erősen kötött talaja van és mégis fásajtást akar eszközölni, akkor az ojtvány felett a töldet homokkal hintse.

János gazda.

A kén-máj.

A liztharmat ellenszere a kén. Azért tehet a liztharmat elleni védekezésnél kénport szoktak használni és ajánlani, melyet fuvó segítségével lehet a szőlők lombozata között szét fujtatni.

A kén így por alakjában szétfujva, hogy miként teszi meg a hatást még teljes határozottsággal nem tudjuk. Tapasztalataink nincsenek. De ha a tudományos világ ezt ajánlja: ezt el is keli fogadnunk.

Nem hiszük azonban, hogy ezen stádiumában maradna meg a védekezés. Mert a porozás több tekintetben alkalmatlan eljárás, már azért is, mivel a port a szél lehordhatja. A szélfuvástól a lombozat inog-mozog, mely a kénporból bizonyos mennyiséget mindig a földre ráz és hullatt. Ha egyéb nem, az történik, hogy így sok kénpor megveszendőbe.

Ennek meggátlására alkalmaznak egyesek ojtott és kiszáritott azután finomra megtörött kénport. Ezzel hiszik a ként a lombozatra és fűrtre reátapasztani.

Hát ebben sok valószínűség van, hiszen a mész vízben oldva a rézgáliczot is a lombozatra ragasztja. A mézpor pedig a reggeli harmattal feloldatva szintén leragasztja a kénport; ami aztán ott marad az megteszi hatását.

De hát egyes gondolkodó emberek tovább mentek részint azért, hogy ne kellessék porozó készüléket vásárolni, részint hogy a meglévő permetező gépet használhassák, de azért is, hogy a ként jobban megtakarítsák és a lombozaton megtartsák; és végre, hogy a munkásokat ne kellessék a porozás betanításával foglalkozni kísérletet tettek arra: miként lehetne a kénport vagy a ként folyósítani, hogy így az, vízzel hígítható lenne, és vele azután akként lehetne védekezni: *mint a peronoszpóra elleni permetezéssel.*

Tudvalevőleg a kén oldható, ha ahhoz mégegyszer annyi sulyu hamuzsirt adjunk, azt csendes tűzön állandóan keverve összeolvasztjuk.

Igy előállítunk egy tömör testet, mely a vegyészetben kén-máj név alatt ismeretes.

Ezen *kén-máj* azután vízben egészen könnyen oldódik. Ezzel azután épen úgy lehet permetezni, mint a rézgáliczsal.

Aki tehát ezzel kísérletet akar tenni, az vegyen *kén-májat*. Méter mázsája a dróguistáknál vagy nagy kereskedésekben 50—52 koronáért beszerezhető.

Mivel még nem tudjuk határozottan, mily erősnek kell lenni a keveréknek, egyelőre adjunk 1—2 kilót egy hektóliter vízre.

Ha ez beválk: a lisztharmat elleni védekezés tekintetében egy nagy lépéssel haladtunk előre.

Apróságok.

Több rendbeli hozzánk érkezett térszúke miatt itt röviden adjuk meg a választ.

Mész-kénpor.

Én a kénporhoz nem ajánlunk rézgáliczot adni, mert mint számtalanszor rmondottuk: a peronoszpóra elleni védekezéssel tisztában vagyunk. Vétek volna egy újabb kétes sikerü komplikáció.

A kénporhoz azért adjunk mézport, hogy az a lombozatra jobban tapadjon.

A multi cikkemben egyenlő mennyiségűt számítottam, de csak azért, hogy az árdifferenciát feltüntessem; ezután én is azt hiszem 40—50% mézpor teljesen elégséges is. De különben oly olcsó a mész, hogy az árban keveset diferál.

A meszet előbb beojtani, kiszáritani és azután kell liszté összetörni és úgy keverni össze a kénporral.

Hol szerzem én be a szőlőszeti eszközöket?

Sokan ezt a kérdést intézik hozzám. Én kezdettől fogva mindent itt Blatniczky Imre kénesnél készíttetek, és teljesen megvagyok vele elégedve. Igen jó ojtókéseket ollókat stb. készít. Mivel pedig eszközei igen jók, és még hozzá magyar ipar: azért én ő nála vásárolok be mindent, s egész lelkiismeretesen ajánlom másoknak is.

S z é n k é n e g.

A szénkényezésre legjobb és alkalmasabb idő lesz nyitás és metszés után, midőn már a rügyek kihajtottak de még nem virágoznak. — De csak akkor, ha az idő száraz.

Ha valaki szakszerűen kívánja a szénkénegezést eszközölni és hozzá szakembere nincs, forduljon a kerületi szőlőszeti állami felügyelőhöz, rögtön meg lesz a kivánsága.

A n y í t á s.

A nyitást addig nem tanácsos eszközölni, míg a fagyok el nem mulnak és a tavasz be nem köszöntött; különösen mostan, miután a sok esőtől a tőkék háncai el vannak ázva. Különösen a fiatal tőkék fejezetei könnyen elfagyhatnak, s azután be áll a nagy baj.

A nyitást József nap után szokták a régi jó öregek megkezdeni, maradjunk mi is amellet.

F i a t a l s z ő l ő k m e t s z é s e.

A szőlő metszése a fajoktól függ. Vannak fajok, melyek a tőkéből is hoznak termést: ezek rövid csapos műveléssel metszendők. Vannak, a melyek a két éves csapon hoznak termést, ezek szarvas csapos vagy csercsapos vagy mint néhol nevezik dobos csapos művelésre metszendők. Vannak ismét oly fajok, melyek apró fürtöket teremnek, és a szálvessző derekán hozzák ki termésüket, ezek csapos szálvesszőre metszendők.

Bármily metszés alkalmaztassék, aki állandóan tartós erős szőlőt akar: annak nem szabad tőkét agyon metszeni, megsarczolni; mert az ilyen metszés mellett első-második évben lesz ugyan termés, de aztán a tőke teljesen visszaesik.

Különösen addig kell a tőkével csinyján bánni, míg fiatal, értem 3—4 éves.

Különben a metszésről a jövő számba.

K ü l ö n f é l é k.

Lapunk mai számát szintén megküldjük mindazoknak, akik a multi számot elfogadták, ér kérjük sziveskedjenek tudomásul venni, hogy ezen szám megtartása esetén neveiket a rendes előfizetők közé iktatjuk, és ha előfizetéseiket be nem küldenék: akkor azokat postamegbizás útján szedjük be. Nehogy eljárásunk kifogásoltassék, ezt előre tudomásra hozni kötelességünknek ösmerjük.

A szőlővessző vásárlók és ültetők figyelmébe.

Évekkel ezelőtt annyiféle alanyveszőt ajánlottak, hogy az ember igazán nem tudott belőle eligazodni. Ez azután egy Chaoszt teremtett, melynek eredménye a rengeteg sok csalódás lett.

Manapság nincs 30–40 féle alanyfaj; a tapasztalatok, a sikerek — a talaj minőségéhez képest — három alanyfajt állapítottak meg.

A nem meszes, nem túl nedves talajra a ripária-portális, a meszes, agyagos nedves talajra a szoloniszt, és végre a meszes márgás valamint a kavicsos és köves száraz talajra a rupestris montikula találtatott alkalmasnak.

A többi alanyokról manapság csak az beszéljen, aki a jó birtokában kísérletezni idővel és pénzzel rendelkezik.

A ripáriának sok változványa van. Ezek között azonban csak a ripária-portáliszal lehet nyugodtan telepíteni.

A ripária-portálisnak a többi válfajok között a következő előnyei vannak: Sima vesszőről kitűnően ered, — bámulatos dusan fejlődik, úgy hogy a második évben egész pompásan lehet zölden ojtani és eldönteni; — az ojtványt kitűnően táplálja, nagy termésre készíti és a tőke életét biztosítja.

Azért tehát, akinek barnás vöröses vagy egyéb színű de nem meszes talaja van: az csak *ripária-portálist* ültessen.

Meg kell azonban jegyezni, hogy a ripária-portális a túl nedves talajban kisárgul, s a tőke előbb-utóbb elvész.

A ripa is-portálist csak is a lombozatáról lehet megismerni. Gyorsan és hosszúra hajt. Leveli nagyok majdnem négyszögletűek, nem fényesek, inkább matt, és kevésbé gyenge sárgába áttörő színűek.

Legfőbb ismertető jele az, hogy a levél szövet, a bordák között kidomborodik.

Ebből a valódi ripária-portális fajtából van eladó első osztályu sima vessző **120 ezer, ezre . . . . . 30 korona;**
másodosztályu ezre . . . . . 20 korona;
harmadosztályu ezre . . . . . 12 korona.
Gyökeres ezre . . . . . 40 korona.

A szolonisz. Ez olyan talajba való, amely több vizet rejt magában. Sőt ilyen helyen a meszet is elbirja. Az ilyen talaj rendszeren fehéres vagy kékbe hamuszürkébe játszó agyag.

Némelyek azt állítják, hogy a filloxerának nem áll ellent. Mi ösmerünk 15–16 éves meg mindig jól diszló szoloniszt.

A szolonisznak az a hibája van, hogy nehezen ered sima vesszőről. Ha azonban akkor vágjuk le a vesszőt, a mikor a rügyek fakadni kezdenek, és az alsó izületen a héjat felszaggatjuk, aztán rögtön elültetjük és megöntözzük: igen nagy eredményt érhetünk el. Ebből van eladó **20 ezer. Első osztályu sima vessző ezre . . . . . 24 korona,**

másodosztályu . . . . . 16 korona.

A rupestris ismét több változvány van. Legjobb a *rupestris-montikula*.

Olyan helyen, ahol a talajban sok mész van, vagy ahol a talaj

márgás, köves, kavicsos, ahol a ripária-portális meg nem él, és a szolonis nem fejlődik: a rupestris-montikula meg él. Azonban ez nem ad soha oly dus fejlődésű ojtványt, mint a ripária-portális és a szolonis, így termése sem oly felette dus: azért ezekre nemesebb bortadó fajokat kell nemesíteni. Ebből van eladó sima vesző 20 ezer. **Első osztályu sima vesző ezre . . . . . 24 korona.**

Európai sima vesszők.

Borfajok.

Nemes kadarka. Olyan helyeken, ahol a szőlő októberre beérik, ez a *legáldottabb faj*. Nagy termést ad. Ha a csapokat a tél hidege, vagy a lágy sáros tél a rügyeket tönkre teszi, avagy ha az eger a rügyeket lerágja: *még mindig lehet közepes termést várni, mivel a tőkén termőrügyek is vannak raktározva.* S így a tavaszi zöld fagy ezetén is lehet számítani közepes termésre, ha az elfagyott csapokat a fagy után azonnal eltávolítjuk.

A kadarka ha szépen beérik: belőle értékes vörösbort lehet szűrni. Ha nem érik be teljesen, és nagy termés van: akkor ha a levét 48 óráig a törkölyön hagyjuk *szép siller bort nyerünk.* Ha pedig a levét azonnal leszűrjük, és még hozzá a levét fehér törkölyön 48 óráig hagyjuk, belőle fehér *bort készíthetünk.* Alkalmos időjárásban bogyója meg is aszalódik, s a legfinomabb asszu bort lehet belőle szűrni.

Az ojtást jól fogadja, és tartós tőkét ad. S mivel pedig a tőke fejből is hoz termést, nem szabad nagyon reá metszeni, mert ez esetben felette sok fürtöt hoz, de az apró bogyójú marad, s nem is érik be jól.

Leghelyesebb a tőkén két oldalán egy-egy csapot hagyni, és azt 2—2 szemre vágni. Így metszve az ojtvány hosszú életű erős termő tőkét ad.

A kadarkának több változványa van. Ezek között legjobb az ugynevezett nemes kadarka. Ez a többtől legfelismerhetőbben azzal különbözik, hogy veszeje az izületen fehéresbe megy át, rövid izületű. Levélzete finomabb; fürtjei közép nagyságúak, és a legfőbb ismertető jele az, hogy a bogyóban 3 mag van.

Sima veszőről könnyen ered, bár a zöld-ojtása kissé nehezebben sikerül, de nálunk a évben is 80⁰/_o-töli eredményt értünk el.

A nemes kadarka sima veszőnek ezre	8 korona.
Gyökeresnek	20 korona.
Ripária-portáliston eszközölt zöldajtás ezre	160 korona,
gyökeres fásojtás ezre	260 korona.

A nagy burgundi. Korán érő szőlő. Tehát olyan helyeken is lehet ültetni, ahol a szőlő kissé később érik. Főtulajdonsága, hogy fürtjei nem rohadnak. Belőle szép fekete bort lehet szűrni. Termése közép-nagyságú. Az ojtást kiváon jól neveli. Szépen disziik.

Ahol korán érik, ott csemege szőlőül is használják. Bora kellemes ízű, sötét piros színű, jól fizetik. **Sima vesző ezre . 12 korona.**

Oportó. Különösen az ojtványon nagy fejlődésű és dusan termő

szőlő; korán érik, ezért csemege szőlőnek is használják. Ovatosan kell csomagolni, különben vékony héja miatt össze törik. Bornak magában nem alkalmas, mivel bora megkeseredik. **Sima vesző ezre . 8 korona.**

Szt. Lőrincz. Ez egy felette korán érő középtermésű apró fürtű szőlő. Korai termésénél fogva néhol csemege szőlőtől is élvezik. Mivel azonban már augusztus végén érik, lekell szedni, mert a darázs benne nagy kárt tesz. Nagyban termelni nem igen ajánlatos. **Sima vesző ezre . 8 korona.**

Olasz rizling. Igen áldott jó szőlő. Nagyon terem, és jó bort ad. Csakhogy későn érik: azért csak is délnek fekvő hegyoldalon ad jó bort. Ahol a szőlő későn érik, oda olaszrizlinget ültetni nem tanácsos.

Sima vesző ezre . 8 korona.

Gyökeres . 24 korona.

Mézes fehér. Ez a szőlő jósággra, sokban hasonlít a nemes kádarához. Nagy termést ad, korán érik. Gyümölcsét csemege szőlőként lehet szállítani. Bora azonban kifogás alá esik, mert sok benne a fehérnye és nehezen tisztul. Azért tehát, aki bornak akarja ültetni, ültessen más fehér fajt is, melylyel azután a mustot összevágja. Például nagyon alkalmas hozzá a kövidinka, és olyan fajok, melyeknek nagyobb sav tartalmuk van. Ezekkel egybevágva igen jó asztali bort ad. Áldott jó faj, méltó a tenyésztésre. **Sima vesző ezre . 8 korona,**

Riporia-portalison eszközölt zöld ojtvány **ezre . 160 korona.**

Fehér kadarka. Rendkívül bő termő szőlő. Egy hibája van, hogy hogy könnyen rohad. Ha azonban az ősz elég száraz, sok és elég jó termést ad. **Sima vesző ezre . 8 korona.**

Lisztes fehér. Közép termésű de jó bort adó szőlő. Az a nagy hibája, hogy bogyóit hullatja. En nem igen szaporitom. **Sima vesző ezre . 8 korona.**

Mustos fehér. Rendkívül nagy termést de gyenge bort adó szőlő-faj. Könnyen rohad. Más bor keverékhez igen alkalmas. Például a mézes fehér borral is jól lehet házasítani. **Sima vesző ezre . 8 korona.**

Kövidinka. Ez is egy nagy termő szőlőfaj. A terméset a tőke fejből is kihozza. A bogyók színe rózsaszínű, jól megérve, mikor a piros csemegefaj szőlők elfogynak, csemege szőlőként is lehet különösen a kisebb igényű helyekre küldeni. Daczára, hogy piros a bogyója, pompás zöldes színű fehér bort ad. Egy nagy hibája van, hogy későn érik, azért csakis délnek fekvő partoldalban találja jól magát. Ott kincset képez, jól beérik, kitünő és sok bort ad. **Sima vesző ezre 8 korona.**

Bakator vagy mint nálunk nevezik Pankota Ez van kétféle, fehér és piros. Kitünő zamatos szőlőt, és szép sárga színű bort ad. Csak az a hibája, hogy virágzaskor szerfelett könnyen rug, és ritka év az, hogy teljes jó termést adjon. Azért magában ültetni nem tanácsos. Hanem hasonlóan korrán érő fajok, például mézes fehér, és nagy burgundi között türhetően viseli magát.

Ez már metszés tekintetében is eltér a többi elősorolt fajoktól, mert mig azok a csapokon kellő termést hoznak, s bakator csak két éves csapon hozza ki termését, **Sima vesző ezre . . . 10 korona.**

Rajnai rizling. Ez egy finom minőségű bort adó faj. Ez adja a híres rajnai bort. Apró fürtöket, apró bogyókat hoz, de ha okosan metszik elég nagy termést ad. A rajnai rizlinget legokosabb dolog szőlőveszőre művelni, és azt vagy karikába kötni, vagy lugas alakban a szomszéd tőkéhez a földhöz alant kikötni.

Szüretelni akkor kell, ha a nemes rohadás beáll. Akkor a bogyó héja feloszlásnak indul anélkül, hogy rajta penész látszanék. S ha az ember a bogyót kisse megnyomja, a héjából a bogyó kiugrik, ezt nevezik nemes rohadásnak.

Kiváló értékes illatos bort ad. De csak délnek fekvő emelkedett olyan hegyre való, ahol a talaj kőves vagy ahoz közel van. *Ezre a sima veszőnek* 10 korona.

Rozsdás-muskolat. A mi a Tokaj vidéken a furmin, Erdélyben a leányka: az nálam *a rozsdás-muskolat*. Ezt a szőlőfajt sokan összetévesztik egyéb muskolat fajokkal. Nagy illatánál fogva némelyek *vanília-muskolatnak* is nevezik, pedig ez nem Franciaországból importált kincs, de századok óta hazánk kincse volt. Csakhogy ezelőtt egyedül és kizárólag lugason művelték, míg most tőke művelés mellett a fürtök illetőleg a bogyók nemes tulajdonai azon körülménynél fogva, mivel a fürtök a földhöz közelebb vannak *jobban kifejlődnek*. Innét van az a rendkívül finom illat és zamat, mely egyetlen szőlőfajnál sem található.

A fürtöket nem lehet mondani valami szép külleműnek, de olyan mint a madarak között a fülemile, hogy egyszerű szürke ruhájában az éneklő madarak királyának mondható.

Ez mint csemege szőlő is kellemes, de én már nagyban termeltem, és így a borsfajok közé sorozom azért, mert nemcsak kiváló finom illatu tüzes bort ad, de alkalmas időjárás mellett a bogyók megaszalódnak, s így a világ legjobb aszu borát adja. Mivel ez is szeptember hó végén érlik, csak délnek fekvő hegyoldalba ültetendő.

Az ojtásnál a sok csapot nem türi, mert ilyenkor csak gyenge hajtást hoz, leghelyesebb öt szinten 2 csapon 2—2 szemre metszeni.

Csemege szőlők.

A csemege szőlőknek rengeteg nagy a száma, de van is azok között sok oly semmitévő rugós faj, melyet egyáltalában nem érdemes termesztetni.

Én éveken át nagy utánnézéssel gyűjtöttem össze a fajokat, azokat, melyeket éveken át tett kísérleteim jónak, czélszerűnek találtak.

Nem azt akarom mondani, hogy ezeken kívül nincs egyéb jó faj, de azt állítom, hogy az alább soroltak mind megfelelnek a czélnak.

Eladó sima veszők ezek :

Muskát Alexandrien. Ennek a tulajdonsága az, hogy a husa kemény. Elégé illatos, zöldes sárga szemű. Igen jó faj, szőlőitalra igen alkalmas. Érlik szeptember hó végén. 10 drb. ára —.50

Muskát Biffer. Nem kemény husú. Finom zamatú, igen bő termő. Nagy bogyókkal s apróbb fürttel. Szeptember hó közepén érlik. — 10 drb. ára . . . . . —.80

Muskát Bowood Hasonlít a muskát-alexandrienhez. Felette nagy termést ad. Husos, tehát szállításra alkalmas. Kiváló finom ízű. Érik szeptember végén. — 10 drb. ára	1.20
Muskát Bl. queen Viktória. Igen korán már augusztus hó végén érik. Rendkívül nagy fürtű. Ha megérik a bogyók rozsdás sárgásak lesznek. Szállításra alkalmas. — 10 drb. ára	1.—
Muskát Czitronelle. Igen zamatos. Sárga nagy bogyóju érik szeptember elején. Szállítható. — 10 darab ára	— .80
Muskát Croquant. Egyike a legédesebb szőlőknek, színe zöldes-sárga. Érik szeptember hó elején, szállítható. — 10 drb. ára	— .50
Muskát Damaszkusi. Ennek a tulajdonsága az, hogy az ojtványon rendkívül buján él, diszlik és tartós. Fürtje nagy, bogyója igen nagy, zöldes fehér. Kiválóan kellemes. Későn érik. Szállítható. 10 drb. ára	— 60
Muskát de Nentes. A passatutihoz hasonlít. Igen korán érik, szállítható. Ropogós sárga szemű. — 10 drb. ára	— .60
muskát Herczegovina. Korán érő nagy fürtű, közep nagy bogyóju, zamatos, szállítható. — 10 drb. ára	— .50
Muskát Genuai. Fürtje igen nagy, sárgás bogyóju. Igen finom muskatály ízű. A virágzásban néha rug, azért más későn érő fajjal kell keverve ültetni azért, mivel ez is későn érik. Szállítható. — 10 drb. ára	— .80
Muskát Dr. Hogg Róbert. Kiválóan bő termő, majdnem megszakadásig terem. Nagy fürtű, fehér zöldes bogyóju. Finom muskatály ízű, vastag héju, későn érő. Szállítható. — 10 drb. ára	— 1.
Muskát Frontignen rouse. Bogyója nagy piros, gömbölyű. Későn érik, szállítható. — 10 drb. ára	— .60
Muskát Frontignen blank. Fehér bogyóju, mint az előbbi szeptember végén érik. Szállítható. — 10 drb. ára	— .50
Muskát Ottonel. Kiválóan érdekes. Korán érő muskolat szőlő. Közepes fürtöket de sokat terem. Fő az, hogy nem rohat. Szállítható — 10 drb. ára	— .60
Muskat Passatuti. Nagy fehér bogyóju, kellemes muskolat-ízű, korán érő. Szállítható — 10 drb. ára	— .60
Muskát Royal. Felette nagy bogyóju, ritkás fürtű. Korán érő, Szállítható — 10 drb. ára	1.—
Muskát Szt Alban. Az előbbihez hasonló, csakhogy nagyobb, közep erő muskatal ízű. Szállítható — 10 drb. ára	— .60
Muskat Tokajd Jardens. Nagy viagos, piros bogyóju, igen bő termő közep erő. Szállítható — 10 drb. ára	— .80
Muskat Vanillas vagy Rozsdas muskatal. Ennek kiváló nemes és jó tulajdonait a borszőlők között is felsoroltam. Szállítható — 10 darab ára	— .60
Chasseles anjevina. Korán érő nagy fürtű. Sárga, nagy átlatszó bogyója, botermő. Szállítható. — 10 drb. ára	— .50
Chas. De angeres. Sárga-zöldes bogyóju, bőtermő, közep érő kellemes ízű. Szállítható. — 10 drb. ára	— .50

Chas. Blanc. Ez a közönséges, korán érő, bőven termő ismert faj. Szállítható. — 10 drb. ára	—30
Chas. Fonteneble d'or. Igen nagy fürtü. Sárgás, husos szemü. Korán érő. Szállítható. — 10 drb. ára	—60
Chas. de Judee. Nagy fürtü. Zöldes sárga szemü, bőtermő, szeptember végével érik. Szállítható. — 10 drb. ára	—80
Chas. Imperial blanc. Fehér, nagy bogyóju, igen nagy fürtü. Korán érő. Szállítható — 10 drb. ára	1.—
Chas. Jeruzsalem. Nagy fekete bogyóju, korán érő. Kiválóan finom. Szállítható. — 10 darab ára	—50
Chas. Németpiros. Gyönyörű piros bogyójú, bőtermő. Szállítható. — 10 darab ára	—60
Chas. Mathiász. Korán érő, nagy fürtü, bogyójai fehérek, barna foltal. — Szállítható. 10 db.	1.—
Chas. Napoleon. Ritka nagy fürtü, óriási nagy aransárga bogyóju. Kellemes izüasztali disz. Az a hibája van, hogy néha rug, azért későn érő fajok közé kell ültetni, s akkor pompásan tererem. Későn érő. Valódi kincs. — Szállítható. 10 db.	—80.
Chas. Piros-Napoleon. Bogyója felette nagy, és gyönyörű rózsapiros, s hamvasságánál fogva meglepő szőlő. Kissé savanykás. Hunem dísznek felülmulhatatlan. Későn érik. — Szállítható. 10 db.	—80
Chas. Gueen Viktoria. Nagy fürtü, sárga rozsdás nagy bogyóju. Szeptemberben érik. — Szállítható 10 db.	1.20
Chas. Teneriffe. Sárga nagy fürtü, nagy bogyóju, középérő. Szállítható. 10 db.	—60
Chas. rouge. Gyönyörű világos-piros színü, nagy termő. Kiválóan alkalmas a szállításra. — 10 db.	—20
Chas. rouge royal. Sötétpiros színü, gyönyörű szőlő. Felette nagy termő. Augusztusban érik. — Szállítható 10 db.	—24
Chas. Szt. Fiakre. Igen nagy fürtü, sárga levesszemü, rendkívül bőtermő. — Szállítható 10 db.	—70
Chas. Tokaj angevina. Gyönyörű halványpiros felette dusan termő kellemes izü szőlő. Szállítása pompás. 10 db.	—60
Chas. Zsdoországi. Cseresznye-piros bogyóju, bőtermő. Kiváló finom csemege. Középérő. Szállítható. 10 db.	—80.
Chas. Amélie. Nagy fürtü, fehér bogyóju, bőtermő. Középérő. Szállítható. 10 db.	—80
Chas. Apollo. Rendkívül szép tálra csemege való szőlő. Fehér bogyóju, nagy fürtü. — Szállítható. 10 db.	—3
Chas. Bazilla ortas. Óriási nagy fürtü es bogyój . — Szállítható 10 db.	—2
Chas. Charmont rouge. Sötét-piros színü. Nagy fürtü, nagy bogyóju kiváló n finom izü, felette bőtermő. Legszebb csemege-szőlök egyike. Középerő. — Szállítható. 10 db.	10.—
Csodaszőlő. Az összes szőlők között a legnagyobb fürtü. Vannak 1¹/₂ kilo súlyúak. Sokszor oly nagy termést hoz, meg	

kell ritkítani. Sohasem rug. Borszőlőnek felette kifizeti magát. De csemege szőlőnek is használható. — Szállítható. 10 db.	16.—
<i>Chornichon Blanc.</i> Nagy fürtü, nagy husos. Sárga bogyóju elsőrangu csemege, egészen korán érő. — Szállítható 19 db.	1.20
<i>Chornichon a grappes collosales.</i> Igen nagy uborka alakú, sárga szemü husos, pompás izü első rangu csemege. Szállítható. 10 darab ára	2.—
<i>Duchesse of. Buccleuck.</i> Zöldes sárga, nagy szemü, muskatalál izü, bőtermő. Kiváló fagy. Szállítható. — 10 drb. ára	—,80
<i>Ezredéves magyarország.</i> Ez a mai szőlőszetben az elhírhedt legértékesebb szőlő, mint kiválóan szép finom csemege faj. Szállítható. — 10 darab ára	6.—
<i>Fürj tojás.</i> Roppant nagy fürtü, nagy bogyóju, fehér fehér szemü szőlő. Középerő. Igen értékes, csak hogy más hasonló időben érő fajjal kell keverve ültetni, különben magában néha rug. Szállítható. — 10 darab ára	—,80
<i>Kecskevecs.</i> Van kétféle, piros és fehér. Későn érő teli szőlő. Szállítható. — 10 darab ára	—,40
<i>Kossuth-Lajos.</i> Nagy fürtü. Nagy sárga bogyóju. Felette korán érő. Szállítható. — 10 darab ára	1.20
<i>Malakoff uzum.</i> Igen nagy hosszús, ritkás fürtü. Piros gyönyörü szőlő. Télen át eltartható. Szállítható. — 10 db. ára	10.—
<i>Madleine angeviná.</i> A legkorábban érő szőlők egyike. Fehér, nagy bogyóju, az a nagy baj, hogy sokszor rug, azért ezt is más hasonló időben érő fajok közé kell ültetni. Szállítható. — 10 darab ára	—,40
<i>Niája.</i> Egy igen becses nagy bogyóju szőlő. Szállítható. — 10 darab ára	1.—
<i>Perl imperiál.</i> Felette nagy bogyóju, fehér szemü, finom izü. Szállítható. — 10 darab ára	—,70
<i>Prekocié de malinque.</i> Felette korán érő, fehér bogyóju, kellemes izü csemege szőlő. Szállítható. — 10 darab ára	—,50
<i>Spanyol vörös.</i> Gyönyörü piros bogyóju, nagy fürtü, nagy termésü, korán érő. Szállítható. 10 darab ára	—,60
<i>Riese de Calabre.</i> Mint neve is mutatja, rendkívül nagy fürtü, nagy bogyóju, fehér édes szemü, igen szép szőlő. Érik korán. Szállítható. — 10 darab ára	1.—

A megrendelések alkalmával az érték egy negyedét előlegül kérjük, és tisztán olvasható nevet, lakást és *vasuti leadó állomást*.

Nagyobb megrendelésnél árleengedés történik.

A veszők jól csomagoltatnak; a csomagolásért mérsékelt díj számitatik.

Gyöngyös, 1900. február hó.

Csomor Kálmán
szőlő nagybirtokos.